

SCHEMA

Appreciatie van beeldende kunst

Kunst gericht op visuele waarneming

1) Eerste appreciatie

Verwoord een eerste appreciatie van het kunstwerk. Dit zijn je 'vooroordelen'.
Hoe voel je je bij het kunstwerk? Wat denk je er spontaan over?
Vind je het kunstwerk genietbaar of niet-genietbaar? Vind je het kunstwerk waardevol of niet-waardevol voor de maatschappij?

2) Onderzoek

Door middel van eigen analyse en opgezochte achtergrondinformatie onderzoeken we 2 componenten: INHOUD (iconografie) & VORM (morfologie)

- Inhoud: idee van het kunstwerk
- Vorm: zintuiglijke waarneembaarheid van de idee

A. INHOUD (iconografie)

1. Onderwerp

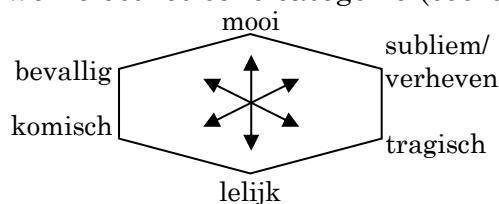
1.1. **Nauwkeurige beschrijving** (wat is er te zien, tot in de details?)

1.2. **Voorstellingswijze** (hoe is het onderwerp voorgesteld?)

- abstract ↔ figuratief
 - continuüm/dunne lijn tussen abstract en figuratief, ook gemengd kan
 - afspraak: een kunstwerk is figuratief zolang je het kan herkennen
 - abstract: veel manieren/stijlen van abstractie (vb. *geometrische abstractie, abstract expressionisme, colourfield painting*. enz.)
 - figuratief: veredeld ↔ realistisch ↔ vereenvoudigd/vervormd
 - veredelen: idealiseren
 - realisme: stofuitdrukking, portret, anatomie, dagelijks leven, *trompe l'oeil*, sociale realiteit (o.a. *réalisme 19e E*), *hyperrealisme*.
 - Vereenvoudigd en/of vervormd:
 - Vereenvoudigd: benoem en beschrijf de stilering, schematisering, abstrahering
 - Vervormd: beschrijf de vervorming
- concreet ↔ symbolisch (allerhande betekenissen/verwijzingen): beschrijf de achterliggende betekenis

1.3. **Esthetische categorie en emotionaliteit**

- welke esthetische categorie (soort zintuiglijke ervaring)? reden?

- verfijn je beschrijving van de emotionaliteit d.m.v. de adjectiefklok, de emoji of de gevoelsmonsters

1.4. **Stijl en genre:**

- Stijl
 - stijlherkenning: zie historisch overzicht met kenmerken
 - belang voor de kunstgeschiedenis
- Genre
 - genres (belangr. eerst): historiestuk, genrestuk, portret, landschap/stadsgezicht, interieur/stillevens
 - artistieke traditie: in de lijn van andere (typische) kunstwerken

2. Inspiratie

2.1. **Inspiratiebronnen**

- dagelijkse omgeving
- maatschappij (politiek, economie, media, ...)
- literatuur (klassieke oudheid, bijbel en christelijke verhalen, geschiedenis, romans, film)
- filosofieën en persoonlijke ideeën
- eigen innerlijke van de kunstenaar ("karakter")
- het kunstenaarschap en andere kunstwerken

2.2. **Opdracht of zelfstandig kunstenaar**

3. Karakter (bedoeling)

- religieuze of officiële kunst (ondergeschikt aan een politiek, religieus, economisch, sociaal, cultureel,... systeem)
- zelfstandig kunstwerk, puur esthetisch
- maatschappelijk engagement van de kunstenaar

B. VORM (morfologie)

1. Techniek

1.1. **Discipline** (kunstvorm)

- tweedimensionaal
 - drager: doek, paneel, muur, glas...
 - tekening (o.a. potlood, houtskool, pastel...)
 - grafiek of prentkunst (o.a. houtsnede, ets, gravure, steendruk, zeefdruk)
 - schilderkunst
 - soort verf: waterverf (aquarel, latex, acryl), tempera, olieverf, fresco
 - glasraam
 - mozaïek
 - wandtapijt
 - materieschilderkunst
- driedimensionaal ('beeldhouwkunst' in de ruimste betekenis)
 - vrijstaand of reliëf (hol-, vlak en hoogreliëf)
 - sculptuur, beeldhouwkunst in enge betek.: materiaal wegnemen (steen, hout, ...)
 - plastic: beelden opbouwen (klei, gips, was, kunststof, ...)
 - brons (zilver, goud...): metaal gieten in een vorm
 - constructie: geconstrueerd

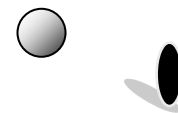
- andere
 - ready made
 - verzamelingen: collage, assemblage, installatie
 - lichtkunst (lampen, lasers, schaduw, ...)
 - fotografie
 - performance
 - videokunst
 - computerkunst
 - conceptuele kunst

1.2. Textuur, sporen, schriftuur

- textuur: oppervlaktekwaliteit van het kunstwerk (glad, ruw, grof, ...)
- sporen (penseeltoetsen duidelijk te zien of niet: zachte of harde, dunne of brede borstels, vingerafdrukken, beitelsporen, ...)
- Schriftuur: beschrijf met een adjectief de persoonlijke *touch* waarmee de kunstenaar tekent (lijnvoering) of schildert (penseelvoering)

1.3. Licht (*wit, grijs en zwart en het effect van écht licht*)

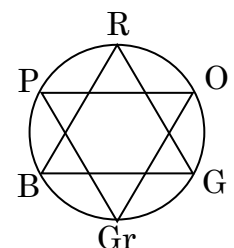
- licht – donker
 - hard of zacht contrast
 - clair-obscur
- lichtbron
 - zichtbaar of verborgen
 - lichtrichting: frontaal, links, rechts, boven, onder, tegenlicht, ...
 - soorten
 - daglicht (moment van de dag?)
 - vuurgloed
 - kunstlicht
 - goddelijk licht
- schaduw
 - eigenschaduw: waar te zien?
 - slagschaduw: waar te zien?
 - met licht en schaduw voorwerpen/lichamen volume (driedimensionaliteit) geven: modelé, plasticiteit, tastbaarheid...
- lichtgebruik
 - realistisch licht
 - dramatisch licht
 - symbolisch licht
 - 'licht om zichzelf'
- lichtreflectie en weerspiegeling

1.4. Kleur (*gaat over de andere kleuren*)

- kleurkeuze
 - welke kleurtinten zie je? zijn het primaire, secundaire, of nog tussenliggende (tertiaire) kleurtinten ?
 - dominante kleuren
 - welke kleuren overheersen?
 - monochroom?

verder op volgende pagina

- kleureigenschappen en contrasten: bespreek a.d.h.v. alle onderstaande mogelijkheden:
 - Kleurtintcontrast (veel of weinig verschil tussen tinten, bekijk de kleurcirkel)
 - complementair contrast
 - kwaliteitscontrast (verzadigde of minder-verzadigde/onverzadigde kleuren)
 - licht-donker contrast (lichte of donkere kleuren)
 - warm-koud contrast (warme of koude kleuren)
- kleurgebruik
 - realistisch (kies uit:)
 - cerebraal (rationeel)
 - impressief (verschijningskleuren)
 - symbolisch: welke symboliek?
 - expressief: welke emotie?
 - zelfstandige kleuren
- pointillisme: stipjestechniek ⇒ kleurmenging met de ogen.

2. Ordening

2.1. **Afmetingen en kader**

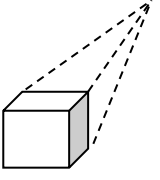
- afmetingen: beschrijf zowel het objectieve formaat als het subjectieve formaat
 - objectief formaat in cm, meter...
 - subjectief formaat: welke indruk heeft het werk op ons: petieterig of monumentaal
- kader
 - vorm van het kader: vierkant, rechthoek, cirkel, ovaal, kruis, grillig
 - samenstelling: diptiek, triptiek, polyptiek
 - standpunt: ooghoogte, vogel-, kikkvorsperspectief, scheve invalshoek...
 - kadrering: bijzondere of opvallende afsnijding?

2.2. **Compositie (ordening naast elkaar)**

- contouren: lineair of picturaal
- soorten: kies één of enkele
 - symmetrisch of rond centrale as
 - centraal: geordend rond een centrum
 - asymmetrische proporties: verhoudingen als 2/3 of de gulden snede ($\pm 5/8$)
 - geometrische composities: combinatie geometrische figuren
 - diagonaal
 - piramidaal
 - beweging: de beweging van de figuren zorgt voor opbouw (zie 2.4.)
 - vlak: er zijn geen belangrijkste elementen om de compositie duidelijk te maken
 - grillige ordening
 - combinaties van bovenstaande elementen

2.3. Ruimte (ordering in de diepte)

- 3D: echte ruimtelijkheid
 - open of gesloten vorm
 - nadruk op voorzijde of alle zijden gelijkwaardig
 - hoe is de ordening in de tentoonstellingsruimte en ev. tussen de verschillende deelelementen?
- 2D: illusie van ruimtelijkheid: verschillende technieken
 - eenvoudige technieken
 - overlapping, afsnijding
 - voorgrond (onderaan, groot), middengrond, achtergrond (bovenaan, klein)
 - lineaire diepte of perspectief: 1 of 2 vluchtpunt(en), vluchtlijnen, geometrisch correct
 - picturale ruimte: de ruimte wordt gesuggereerd met
 - kleur: vooraan warm & helder, achteraan koud & grijs
 - licht: met licht en schaduw de ruimte duidelijk maken
 - volume geven aan voorwerpen/lichamen: modelé
 - scherpte: vooraan scherp, achteraan wazig
 - detail: vooraan gedetailleerd/afzonderlijke elementen, achteraan gehelen
 - evalueer de ruimtelijke illusie: beperkt, overtuigend...
 - hoe is de ruimtelijke illusie geordend?
 - planopstelling: hoeveel lagen? welke?
 - stapsgewijs in de diepte of grote dieptecontrasten? waar?

2.4. Beweging

- statisch of dynamisch
- dynamisch
 - technieken: contrapost-houding, figura serpentinata, ...
 - atmosfeer: hoekig/vloeiend, welke expressie, vluchtig...
- beweging brengt ordening
 - de beweging van de figuren zorgt voor opbouw (pijl)
 - lopend verhaal: van het ene naar het andere tafereel
 - ritme: een bepaalde beweging door herhaling: strak, rustig, warrig, ...
- beweging op zich
 - *kinetische kunst*: kunstwerken die écht bewegen
 - *op-art*: kunst gebaseerd op optische verschijnselen (gezichtsbedrog): het lijkt echt te bewegen

Vergelijk A. Inhoud en B Vorm:

Is er evenwicht tussen A. Inhoud en B. Vorm en versterken ze elkaar of is een van beiden dominant? Zijn er verbanden tussen elementen van deel A. Inhoud met elementen van deel B. Vorm? Zijn er facetten die eruit springen en het kunstwerk origineel maken?

3) Tweede appreciatie

Verwoord een tweede appreciatie van het kunstwerk. Dit is je meer gefundeerde mening. Gebruik elementen uit je onderzoek om genuanceerd te argumenteren.

Je kunt eventueel een tweede diepgaander onderzoek starten.